

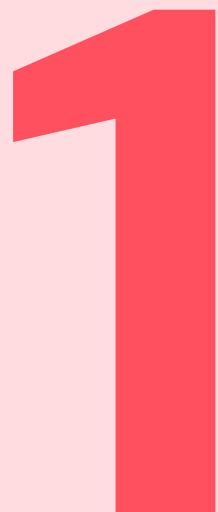
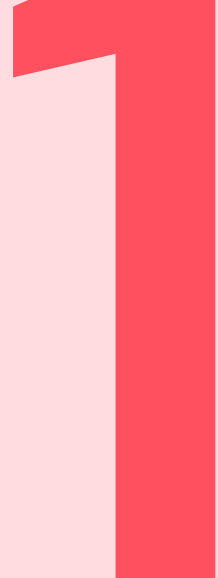
&

Evaluering af De[Serien]

En evaluering af Analyse & Tal for
Ungdomsbureauet

INDHOLD

- 1 INTRODUKTION OG HOVEDFUND
- 2 FREMGANGSMÅDE
- 3 FORFATTERNE
- 4 HVAD FÅR DE[SERIEN] TIL AT VIRKE?
- 5 LÆSERNE

INTRODUKTION OG HOVEDFUND

INTRODUKTION

Siden 2014 har Ungdomsbureauet gennem De[Serien] givet ordet til unge, der ofte bliver omtalt i den offentlige debat, men som sjældent selv er en del af den. Det kan være unge, der er ensomme, hjemløse, uden job eller uddannelse, som lever med en kronisk sygdom eller har ondt i økonomien.

De enkelte bøger samler 15–25 unges personlige fortællinger, der tilsammen giver et nuanceret indblik i et udvalgt tema. Målet med bogudgivelserne er at give de unge, som medvirker, en større demokratisk selvtillid – altså en øget tro på og lyst til at bruge deres stemme til at engagere sig i deres omgivelser og samfundet. Bøgerne har samtidig til formål at oplyse og påvirke læsere af De[Serien]. Det kan være unge i lignende situationer eller fagpersoner og beslutningstagere, der har mulighed for at hjælpe og forbedre de unges vilkår.

De[Serien] udgives af Ungdomsbureauet med støtte fra Lauritzen Fonden.

OM EVALUERINGEN

Analyse & Tal har været tilknyttet som evaluator og kritisk ven på projektet. Det betyder, at vi har indsamlet og analyseret data, der ligger til grund for denne rapport, og samtidig bragt foreløbige indsigter i spil gennem løbende sparringsmøder og udviklingsworkshops med projektteamet fra Ungdomsbureauet.

Derudover udarbejdede vi en midtvejsevaluering i primo 2025, der især fokuserede på frivilligrollen for de unge, der fortsatte som tilknyttede til De[Serien] efter en boglancering. Konklusioner og anbefalinger derfra blev inkluderet i det videre arbejde, og berøres mere sekundært i denne afsluttende rapport.

Evalueringen analyserer og vurderer de erfaringer, udfordringer og dilemmaer som De[Serien] har gjort sig i sin levetid. Det gør vi ved at følge to overordnede spor:

- *Indefra*: Vi undersøger de unges oplevelser med og udbytte af at deltage i De[Serien] og Ungdomsbureauets erfaringer med at udvikle og drive projektet.
- *Udefra*: Vi afdækker læsernes oplevelse af De[Serien] og hvilken betydning bøgerne har haft for dem.

Formålet med evalueringen er at udlede centrale resultater og læringer, der kan styrke videreførelsen af De[Serien] og inspirere personer og organisationer, der arbejder med underrepræsenterede unge.

KORT OM DE[SERIEN]

De[Serien] består af flere aktiviteter og involverer forskellige aktører, herunder forfattere, skrivemakere, redaktører og medarbejdere fra Ungdomsbureauet. Aktiviteter omfatter bl.a.:

- Bogprocessen, hvor forfattere med hjælp fra skrivemakere og redaktører skriver, redigerer og udgiver de unges historier.
- Bogturné, hvor forfattere rejser rundt i landet og læser deres historier op.
- Frivilligweekender og frivillignetværk
- Afledte frivillige projekter, f.eks. podcastserier og dokumentarfilm

Et typisk forfatterforløb starter ved at den unge matches med en skrivemakker. Herefter begynder skriveprocessen, der typisk varer 2–3 måneder. I den første måned mødes forfatter og skrivemakker ca. én gang om ugen. Derefter starter redaktionsfasen, hvor en ung redaktør giver feedback. Når udgivelsen er klar afholdes der en stor udgivelsesfest.

DEFINITION AF AKTØRER I EVALUERINGEN

Forfattere omfatter unge, som har fortalt deres historie i én af bøgerne i De[Serien].

Skrivemakere og redaktører dækker over frivillige unge, som hjælper forfattere med at skrive og redigere deres historie.

Medarbejdere er personer fra Ungdomsbureauet og andre professionelle omkring projektet, fx kommunikationskonsulenter.

Beslutningstagere omfatter personer, der gennem deres arbejde kan træffe beslutninger om indsatser, ressourcer eller prioriteringer med betydning for unge.

Fagpersoner dækker over personer, der i deres arbejde møder eller arbejder med unge og deres problemstillinger, fx gennem undervisning, støtte eller behandling.

Andre unge er unge læsere i alderen 15–29 år.

Pårørende omfatter personer med en privat eller personlig relation til en ung, som er relevant for seriens tema.

Andre interesserede anvendes som restkategori for læsere, der ikke falder i de øvrige kategorier.

SEKS HOVEDFUND

#1 DE[SERIEN] STYRKER DEMOKRATISK SELVTILLID

Evalueringen finder, at De[Serien] styrker unges demokratiske selvtillid. Forfatterne fortæller, at de har fået en større tro på sig selv og på, at de har noget at bidrage med. For mange begynder forandringerne i skriveprocessen. At skrive sin historie hjælper de unge med at sætte ord på og skabe struktur i deres følelser og erfaringer. Når skrivemakkere, redaktører og projektmedarbejdere samtidig anerkender og spejler dem, så vokser modet til at stå ved sig selv og sige sin mening. Flere oplever også, at de gennem De[Serien] bliver en del af et fællesskab, hvor de kan bidrage til noget større. Det styrker deres tro på, at de kan gøre en forskel.

Den styrkede demokratiske selvtillid kommer dog til udtryk på forskellige måder. For nogle bliver De[Serien] et springbræt til nye fællesskaber, frivilligt engagement og større udadvendthed. For andre viser forandringen sig i mindre synlige, men lige så vigtige ændringer, såsom større mod til at åbne sig for andre eller større tro på, at de kan gennemføre en uddannelse.

#2 FORSKELLIGE FÆLLESSKABER AT BIDRAGE I

En styrke ved De[Serien] er, at projektet tilbyder forskellige fællesskaber, som de unge kan være en del af. For nogle er det især den nære relation til skrivemakkeren som er central. For andre er det fællesskabet og de sociale aktiviteter med andre forfattere og frivillige. Og for andre igen opstår følelsen af fællesskab gennem den fælles sag: at få unges stemmer ud i verden. En vigtig styrke er derfor, at oplevelsen af fællesskab ikke nødvendigvis kræver en høj grad af social deltagelse. De unge kan deltage på forskellige måder og i forskellig grad og stadig opleve, at de bidrager og gør en forskel.

#3 EN TROVÆRDIG PLATFORM FOR UNGES STEMME

Mange indsatser vil gerne give unge en stemme, men det er ofte svært at skabe en platform, hvor de unge faktisk oplever at blive hørt. Det lykkes De[Serien] med. Her får de unge ikke kun lov til at fortælle deres historie. De oplever også, at den når ud til et rigtigt publikum og kan gøre en forskel for andre. Det hænger tæt sammen med projektets professionelle set-up og læserrettede aktiviteter såsom bogudgivelser, oplæg og bogturné. De[Serien]s eksterne fokus står derfor ikke i modsætning til de unges udvikling. Det er tværtimod en del af det, der gør forfatternes deltagelse meningsfuld.

#4 UNGE SOM REELLE MEDSKABERE

De[Serien] lykkes med at gøre de unge til reelle medskabere. De får indflydelse på aktiviteter og formater og kan samtidig deltage på deres egne præmisser. Det styrker ejerskab og motivation. Evalueringen peger dog også på, at medskabelse kræver en god balance mellem ansvar og støtte. De unge skal opleve, at der er plads til både at tage ansvar, bede om hjælp og trække sig undervejs. Netop den balance ser ud til at være afgørende for, at medskabelsen fungerer trygt og godt.

#5 MANØVREDYGTIGHED PÅ FLERE NIVEAUER

De[Serien] har en eksperimenterende tilgang, hvor aktiviteter og formater udvikles undervejs. Samtidig arbejder projektet med unge, hvis behov og livssituation kan ændre sig hurtigt. Derfor er manøvredygtighed vigtig. Den bygger på et tillidsfuldt samarbejde med fonden og en flad organisering i teamet, som gør det muligt at handle hurtigt og imødekomme de unges behov undervejs. Samtidig stiller friheden høje krav til medarbejderne og kræver tydelige rammer og forventningsafstemning, så fleksibilitet ikke bliver til grænseløshed.

#6 DE[SERIEN] BYGGER BRO MELLEM DE UNGE OG OMVERDENEN

De[Serien] når bredt ud til fagpersoner, unge, pårørende og beslutningstagere i hele landet, og læserne er generelt meget tilfredse. Læserne oplever, at bøgerne giver et autentisk og nuanceret indblik i de unges liv og kan bruges aktivt i praksis, hvad enten det er i undervisning, oplæg, workshops og samtaler med andre unge. Evalueringen viser samtidig, at De[Serien] i flere tilfælde lykkes med at bygge bro mellem de unge og de personer, organisationer og netværk, der er interesseret i at forstå og arbejde med dem. De[Serien] bliver i de tilfælde noget større end en bogserie: den bliver en brobygger mellem de unge og omverdenen.

FEM ANBEFALINGER

#1

ARBEJD MED EN BRED OG REALISTISK FORSTÅELSE AF DEMOKRATISK SELVTILLID

Demokratisk selvtillid kan komme til udtryk på mange måder. Hvis man kun ser efter synlige former for engagement, risikerer man at overse vigtige forandringer. Det kan fx være, at man begynder på en uddannelse, som kan være et vigtigt skridt mod senere at deltage mere aktivt i samfundet.

#2

HOLD FAST I DET EKSTERNE FOKUS

Den eksterne formidling skaber ikke kun værdi for læserne, men styrker også de unges oplevelse af at gøre en forskel og indgå i noget større. De interne og eksterne virkninger bør derfor ikke ses som to adskilte spor, men som virkninger der gensidigt forstærker hinanden. Analyse & Tal anbefaler derfor, at Ungdomsbureauet fortsat prioriterer bogturné, oplæg, workshops og andre aktiviteter, der bringer fortællingerne ud til omverdenen.

#3

TÆNK DE[SERIEN] SOM EN PLATFORM OG IKKE KUN SOM EN BOGSERIE

Evalueringen peger på, at De[Serien] både kan fungere som springbræt til nye fællesskaber for unge og som bro mellem unges erfaringer og de fagpersoner og institutioner, der har brug for at forstå dem. Analyse & Tal anbefaler derfor, at Ungdomsbureauet fortsat udvikler De[Serien] som en platform, der bringer unges fortællinger i spil i undervisning, workshops, netværk og nye samarbejder.

#4

PRIORITÉR MATCH MED SKRIVEMAKKEREN

For mange forfattere er skrivemakkeren en vigtig relation i projektet og en central vej ind i de øvrige fællesskaber i De[Serien]. Derfor er det vigtigt fortsat at have fokus på tydelig forventningsafstemning fra start og mulighed for at justere undervejs, hvis relationen ikke fungerer godt.

#5

OPSTIL TYDELIGE RAMMER FOR MEDARBEJDERE OG FRIVILLIGE

Stor frihed og ansvar stiller høje krav til både medarbejdere og frivillige. Derfor er det afgørende fortsat at have fokus på løbende forventningsafstemning, tydelige roller og klare aftaler om, hvilke dele af indsatsen der kan tilpasses undervejs, og hvilke rammer der ligger fast.

2

2

2

2

FREMGANGSMÅDE

TILGANG & DATAKILDER

Evalueringens formål er at evaluere forfatternes og læsernes oplevelse af De[Serien]: Hvad får de ud af det? Hvad fungerer godt eller mindre godt og hvorfor? Og hvilke faktorer understøtter eller begrænser dette?

For at sikre et bredt og nuanceret indblik kombinerer evalueringen interviews og spørgeskemaer på tværs af projektets målgrupper. Interviews gør det muligt at gå i dybden med oplevelserne og pege på, hvilke mekanismer og rammer, der skaber værdi. Spørgeskemaerne gør det muligt at følge forfatternes udvikling over tid og give et bredere indblik i læsernes vurdering og anvendelse af bøgerne.

KVALITATIVE DATAKILDER

Vi har gennemført interviews med i alt 26 personer med forskellig tilknytning til De[Serien] fordelt på følgende målgrupper:

- 11 nuværende og tidligere forfattere
- 10 læsere i form af fagpersoner, pårørende til unge og andre unge
- 5 nuværende og tidligere medarbejdere på De[Serien]

Interviewpersonerne er primært rekrutterede gennem Ungdomsbureauet. Nogle læsere er blevet rekrutteret via spørgeskemaet, hvor det var muligt at oplyse sine kontaktoplysninger.

For at få et bredt perspektiv på De[Serien] har vi forsøgt at rekruttere forfattere fra forskellige udgivelser og læsere med forskellig baggrund.

Vi har talt med forfattere fra de seneste 7 bøger i De[Serien] fra De[Pengepressede] i 2020 og frem til De[Grønlandske] i 2025. 8 ud af 11 forfattere er kvinder. Overrepræsentationen af kvinder spejler dog til dels den generelle kønssammensætning af forfattere i De[Serien] ifølge medarbejderne.

De 10 læsere dækker over 6 fagpersoner, herunder undervisere, socialpædagoger og lignende fagpersoner, der arbejder med unge. Herudover har vi talt med 2 andre unge og 2 pårørende til unge.

Langt størstedelen af de interviewede har et positivt syn på De[Serien]. Vi ville gerne have talt med mere kritiske forfattere og læsere, men det har ikke været muligt. Evalueringens resultater er altså primært baseret på deltagere med overvejende positive erfaringer. Det betyder, at vi især kan sige noget om, hvad der fungerer godt i De[Serien] og hvorfor. Vi kan derimod ikke med samme sikkerhed udtale os om, hvorvidt samme oplevelser gør sig gældende blandt alle forfattere, eller hvad der leder til mindre positive forløb. Evalueringen kortlægger derfor ikke alle erfaringer med De[Serien], men peger på, hvordan serien kan skabe værdi for deltagere, og hvilke mekanismer og rammer der understøtter denne værdiskabelse.

Interviewene har været semistrukturerede og er foretaget enten fysisk eller via telefon- eller videoopkald. Alle interviews er blevet optaget og delvist transskriberede.

KVANTITATIVE DATAKILDER

Som en del af evalueringen har vi udsendt spørgeskemaer til to målgrupper via e-mail:

- Et før-efter spørgeskema til forfattere i den seneste bog De[Grønlandske]. Formålet var at følge forfatterens udvikling på bl.a. trivsel, livskvalitet, ensomhed og demokratisk selvtillid. I alt har 12 forfattere besvaret spørgeskemaet.
- Et spørgeskema til læsere af De[Serien], der har bestilt én eller flere bøger inden for de sidste 4 år. Skemaet belyser forskellige typer læsers vurdering og anvendelse af bøgerne. I alt har 70 læsere besvaret spørgeskemaet.

Herudover har vi haft adgang til data om, hvem der har bestilt De[Serien] online fra efteråret 2021 til nu. Datasættet består af 1641 ordrebestillinger foretaget af enten privatpersoner eller organisationer og giver mulighed for at undersøge, hvem der bestiller hvilke bøger, og hvor i landet de befinder sig.

3

3

3

3

FORFATTERNE

AT STÅ VED SIN EGEN HISTORIE

Et af de overordnede mål med De[Serien] er at styrke unges demokratiske selvtillid, så de i højere grad føler sig trygge ved at indgå i fællesskaber og bruge deres stemme. En vigtig del af dette handler om at styrke de unges tro på dem selv og på, at deres egen historie er værd at fortælle. Flere forfattere beskriver, hvordan de gennem projektet får større tillid til egne oplevelser, følelser og holdninger samt mod til at stå ved dem.

Forfatterne knytter især disse forandringer til skriveprocessen. At skrive sin historie ned hjælper med at sætte ord og struktur på tanker, følelser og tidligere erfaringer: hvorfor de reagerede, som de gjorde, hvilke følelser der lå bag, og hvad der stadig fylder. For flere bliver skriveprocessen også en måde at sætte punktum på. Tidligere erfaringer får en ny plads og fylder mindre i hverdagen.

En forfatter fra De[Anbragte] beskriver, hvordan hun i skrivefasen og gennem samtaler med sin skrivemakker blev mere opmærksom på de følelser, hun forbinder med sin anbringelse, og på, hvordan de hænger sammen.

“Jeg blev meget bevidst omkring at navigere i, hvilke følelser der var hvor i hele min anbringelse og grunden til det og alt det her. Jeg fik sat punktum og skabt ro i nogle ting, som jeg egentlig troede, jeg havde fundet ro i, men som jeg så overhovedet ikke havde (...) Der var ret meget, der faldt på plads, egentlig. Mere end jeg havde regnet med.” (Forfatter, De[Anbragte])

Skriveprocessen fungerer her som en form for narrativ meningsskabelse, hvor forfatteren får skabt struktur i erfaringer, der tidligere var mere uafklarede. Andre forfattere fortæller, at det at skrive sin historie ned skaber en vis analytisk distance til egne oplevelser og følelser. Det gør det lettere at forstå og forholde sig til dem.

SPEJLNING I ANDRE

Et vigtigt element i skriveprocessen er, at den ikke foregår alene. Mange forfattere lægger vægt på at kunne tale om deres historie med andre, herunder skrivemakere, redaktører og andre forfattere. Teksten fungerer på den måde som et fælles tredje, dvs. noget konkret at tale ud fra, der understøtter en åben dialog og spejling mellem de unge.

At skrive og tale med andre om sin historie gør, at forfatterne føler sig set og anerkendt i deres erfaringer og følelser. Både hvorfor de føler, som de gør, at det er okay at føle sådan, og at andre kan relatere til deres udfordringer, hvad enten det drejer sig om at være anbragt, komme fra en anden kultur, være ensom eller at droppe ud fra en uddannelse. Oplevelser, der tidligere var uafklarede eller skamfulde, bliver på den måde aftabuiserede og mere normale.

En forfatter fra De[Resterende] beskriver, hvordan feedback fra hendes redaktør var med til at bekræfte hendes egen opfattelse af tidligere begivenheder:

”Så skrev hun (redaktøren, red.), at det næsten var sådan tragisk komisk. Og selvom det var et manuskript, så var det jo stadig det, jeg havde oplevet. Så at høre det med, at hun syntes teksten var tragisk komisk, det var meget sådan ”validating” i forhold til, at jeg har oplevet noget, jeg synes var fuldstændig hul i hovedet (...) Det var mega fedt, at blive sikker på, at det ikke var mig, den var gal med.” (Forfatter, De[Resterende])

Skriveprocessen bliver dermed både en refleksiv og en social proces, hvor de unge opnår større selvforståelse og mod til at stå ved deres meninger og følelser ved at spejle dem i skrivemakkeren.

AT BIDRAGE TIL NOGET STØRRE

En anden central dimension i demokratisk selvtillid er troen på, at man kan bidrage og gøre en forskel. Mange forfattere fortæller, at de med De[Serien] oplever at blive del af et fællesskab med et større formål, hvor deres bidrag bliver set og anerkendt. Flere nævner, at medarbejderne i projektet er gode til løbende at kommunikere, hvor vigtige deres historier er. Både for andre unge og for den bredere offentlighed, herunder fagpersoner, politikere og andre beslutningstagere. Som en forfatter fra De[Grønlandske] siger:

“Vi bliver nærmest slået i hovedet med, at vores historie er vigtig. Og fordi vi er vores historie, så bliver vi også vigtige” (Forfatter, De[Grønlandske])

Flere af de unge, vi har talt med, bærer på forskellige nederlag. Det kan fx handle om at være droppet ud af en uddannelse, ikke føle sig god nok eller have udfordringer i familien. Derfor bliver det for mange et vendepunkt at komme ind i en gruppe, som sætter pris på én. En forfatter fra De[Hjemløse] kobler direkte oplevelsen af øget selvtillid sammen med at blive del af et fællesskab:

“Jeg har fået langt bedre selvtillid. Og jeg føler, at jeg er med i en gruppe. Jeg føler mig ikke helt så alene, men som en del af noget større.” (Forfatter, De[Hjemløse])

Oplevelsen af at bidrage og at være noget værd forstærkes af det professionelle set-up omkring De[Serien]. Tiltag som tilknytning af redaktører, samarbejde med illustratører og bogturné signalerer, at man tager de unges historier alvorligt. Tilsammen bidrager dette til, at forfatterne oplever, at deres deltagelse ikke blot er for deres egen skyld, men at de indgår i noget større, der har værdi for andre.

FORSKELLIGE FORMER FOR ENGAGEMENT

Selvom forfatterne får styrket deres demokratiske selvtillid gennem projektet, så betyder det ikke, at de straks går ud og skriver et debatindlæg eller bliver politiske meningsdannere. I stedet ser vi, at de unges engagement ændrer sig på forskellige måder afhængig af deres udgangspunkt.

Nogle forfattere er allerede engagerede i frivillige projekter, før de begynder i De[Serien]. En forfatter fra De[Hjemløse] var frivillig i en stor ungdomsorganisation. Spurgt ind til, om projektet har givet hende større lyst og mod til at engagere sig i samfundet, svarer hun:

“Både og. Det gjorde jeg meget førhen også. Men det har gjort, at jeg gør det mere for mig. Så lysten til at gøre det er på en eller anden måde anderledes. Jeg har altid tænkt, at ligegyldigt hvad jeg gjorde – af frivilligt arbejde eller noget andet – at jeg var ligegyldig. Altså det var for andre, jeg gjorde det. Og nu tror jeg det er gået op for mig, at jeg ikke behøver at være ligegyldig. Men at jeg kan være en del af noget for min egen skyld.” (Forfatter, De[Hjemløse])

Her er der ikke så meget tale om en ændring i graden af engagement. Forfatteren er frivilligt engageret både før og efter bogserien. I stedet oplever hun, at hendes motivation for at engagere sig ændrer sig fra en ydrestyret til en indre motivation, hvor hun deltager mere for sin egen skyld og i højere grad tror på, at hendes deltagelse har betydning.

Vi ser også eksempler på forfattere, hvor De[Serien] har fungeret som et springbræt mod et mere aktivt engagement i samfundet. Én fortæller, hvordan hun oprindeligt startede i De[Ensomme] ud fra en interesse for at skrive. Undervejs fik hun imidlertid “blod på tanden” i forhold til at være en aktiv del af frivillige fællesskaber:

“Jeg er blevet meget mere udadvendt og hviler meget mere i at snakke med nye mennesker på en anden måde. Altså jeg har altid været god til at være social med venner og sådan noget, men jeg har ikke søgt udad i samme grad, som jeg gør nu. Jeg omfavner ligesom at møde nye mennesker på nye steder.” (Forfatter, De[Ensomme])

Forfatteren er efter afslutningen af bogserien fortsat som frivillig i Ungdomsbureauet, ligesom hun har været inde over et podcastprojekt om unges stemmer. På samme måde fortæller en forfatter, hvordan han, efter at have været med i De[Kronisk Syge], er blevet en del af et forskningsprojekt og derigennem været med til at sætte fokus på sin sygdom. For unge, som har overskud, kan De[Serien] derfor være med til at bygge bro til nye fællesskaber.

For andre forfattere er der dog tale om ingen eller kun små ændringer i deres frivillige engagement. Det er typisk unge, som starter fra et lavt udgangspunkt, hvad angår engagement, hvor de tidligere har været meget indadvendte eller følt sig usikre på sig selv.

En forfatter fra De[Ensomme] fortæller, hvordan han oplever at udvikle sig personligt under sin tid i De[Serien], men da vi spørger ind til, om det efterfølgende har ledt til nogle ændringer i hans engagement, fortæller han:

“Altså, det har klart skabt en lyst til det. Men jeg har haft en længerevarende sygdomsmedling, som ikke rigtig har muliggjort at opsøge noget af det.” (Forfatter, De[Ensomme])

En anden forfatter fortæller, hvordan hun omkring det tidspunkt, hun kommer med i De[Resterende], er nedtrykt. Hun er droppet ud af flere uddannelser og føler, at det er svært at tale med andre om, hvordan hun har det. Efter bogen oplever hun, at hun er blevet bedre til at sætte grænser og til at åbne sig op for andre mennesker. Det giver hende samtidig nyt håb, og hun begynder kort tid efter på en uddannelse, hvilket hun kobler sammen med sin deltagelse i De[Serien]:

"Jeg kan huske, før jeg vidste, at De[Serien] var en ting, da jeg droppede ud, der var jeg sådan: nu har jeg prøvet så mange gange, jeg har prøvet så mange forskellige typer af uddannelse, og der er ikke noget af det, der virker (...) Så jeg var helt lost og tænkte, jeg får aldrig gjort en uddannelse færdig, jeg kan ikke noget (...) så at De[Serien] kunne hjælpe med at jeg kunne få et netværk og nogen at snakke med og føle, at jeg er noget værd bare som jeg er, det har helt klart hjulpet mig med at tænke, at jeg skal bare have noget tid og finde den rette uddannelse og så skal det nok gå." (Forfatter, De[Resterende])

Eksemplet viser, at demokratisk selvtillid kan komme til udtryk på mange måder. Det ligner ikke altid det, man typisk forbinder med demokratisk selvtillid, såsom deltagelse i debatter, frivilligt arbejde eller det at stille op til tillidsposter. For nogle unge viser udviklingen sig i stedet som større tro på sig selv og mod til at indgå i hverdagens fællesskaber eller til at tage en uddannelse. Det kan være et lige så vigtigt skridt, både for den enkeltes trivsel og for muligheden for senere at deltage mere aktivt i samfundet. Når det gælder udsatte unge, er det vigtigt at arbejde med en bred definition af demokratisk selvtillid, hvor forskellige forskydninger i modet til at engagere sig anerkendes som værdifulde. De unge i undersøgelsen har mange forskellige udgangspunkter og præferencer, og de stemmer ikke altid overens med et mål om at blive debattør eller stille sig op og tale for mange mennesker.

UDVIKLINGEN FOR FORFATTERE I DE[GRØNLANDSKE]

Evalueringen har undersøgt udviklingen for forfattere i De[Grønlandske] før og efter de deltog i bogserien på bl.a. trivsel, livskvalitet, ensomhed og verbal selvtillid. Undersøgelsen har svar fra 12 forfattere, hvilket er en lille respondentgruppe. Samtidig har størstedelen af forfatterne en høj score fra start, hvilket mindsker forbedringspotentialet.

Med de forbehold in mente er der en tendens til, at forfattere med en lav startscore stiger i løbet af projektet. Det gør sig især gældende indenfor:

- **Livskvalitet:** Forfattere med en moderat eller lav livskvalitet fra start stiger knap 3 point i livskvalitet. Det dækker over tre forfattere, der går fra lav eller moderat livskvalitet til høj livskvalitet.
- **Verbal selvtillid:** Tre forfattere går fra at være utrygge til at være trygge ved at dele deres mening over for andre.
- **Ensomhed:** Fire ud af otte forfattere, der føler sig ensomme ved opstart, oplever et fald i ensomhed ved projektets afslutning.

Der er altså indikationer på, at De[Grønlandske] har bidraget til en positiv udvikling hos de forfattere med størst behov, hvilket understøtter de kvalitative fund. Resultaterne skal dog tolkes med forsigtighed grundet det begrænsede antal deltagere. Man kan overveje at indarbejde progressionsmålinger i fremtidige bogprojekter for at blive klogere på de unges personlige udvikling i projektet.

4

4

4

4

**HVAD FÅR
DE[SERIEN] TIL
AT VIRKE?**

HVAD FÅR DE[SERIEN] TIL AT VIRKE?

I de foregående afsnit har vi beskrevet, hvad forfatterne oplever og får ud af at deltage i De[Serien].

I det følgende zoomer vi ind på, hvorfor disse oplevelser opstår. Vi har formuleret fire handlingsprincipper, der beskriver centrale forhold og måder at arbejde og organisere De[Serien] på, som ser ud til at have særlig betydning for, at projektet skaber værdi for forfatterne. Det er principper, som Ungdomsbureauet kan arbejde videre med, og som andre organisationer kan lade sig inspirere af.

I det følgende beskriver vi de fire principper, hvad de bidrager med i praksis, og hvilke dilemmaer og barrierer der kan opstå i arbejdet med dem.

FLERE FÆLLESSKABER AT BIDRAGE I

Et gennemgående træk i forfatternes fortællinger er, at de oplever at blive en del af et fællesskab i De[Serien]. At fortælle sin personlige historie er en sårbar proces, der kræver et trygt og tillidsfuldt rum.

Et centralt virkemiddel i De[Serien] er derfor de relationer, der skabes i projektet. Dette skal imidlertid ikke forstås sådan, at alle forfattere deltager lige meget i projektets sociale aktiviteter såsom frivilligweekend eller frivillignetværk. For nogle af forfatterne er det enten for besværligt at deltage socialt, fx fordi de bor langt væk fra København, eller det kan være for overvældende at forholde sig til sociale arrangementer. Disse forfattere beskriver ikke desto mindre, at de oplever en stor grad af fællesskab i De[Serien]. Det handler om, at de i stedet opbygger en tæt relation til deres skrivemakker, men mange beskriver også De[Serien] som et abstrakt fællesskab, hvor de står side om side med tidligere forfattere fra andre bøger. Hvis vi skal prøve at illustrere dette, kan vi sige, at der eksisterer flere lag af fællesskaber i De[Serien] – ligesom et løg.

Inderst har vi relationen til skrivemakkeren. For mange unge er det netop i denne relation, at de får den løbende spejling og bekræftelse, som gør det muligt at sætte ord på svære erfaringer og stå ved dem. Samtidig kan en god relation og oplevelse med skrivemakkeren understøtte motivationen til at indgå i andre De[Serien]-fællesskaber. For de unge, der ikke har overskud til det, forbliver skrivemakkeren den centrale relation og støtte i projektet.

Den næste ring er frivilligfællesskabet af tidligere forfattere og skrivemakkerer, der mødes omkring sociale aktiviteter og fortsat formidling af deres historier. De unge peger i den forbindelse på forskellige former for fælles tredje, der bidrager til en tillidsfuld relationsopbygning:

- Fælles erfaringer: For det første har forfattere fælles erfaringer med de temaer, der behandles i bøgerne. Det skaber en umiddelbar genkendelse og en oplevelse af, at man ikke behøver at forklare alting fra bunden.
- Kreativ interesse: Flere unge deler samtidig en fælles interesse for skrivning, litteratur og andre kreative processer. Samtalerne handler ikke kun om problemer, men også om bøger, tekster, illustrationer og det at skabe noget.
- Ung-til-ung: Samværet mellem de frivillige har samtidig en tydelig ung-til-ung karakter. De unge oplever, at de mødes i øjenhøjde af andre, der er nogenlunde samme sted i livet. Det skaber en oplevelse af ligeværd og gør det lettere at relatere til hinandens situationer og behov.

Disse fælles tredje fungerer som umiddelbare indgangsvinkler til nye relationer for de unge. De gør det lettere at falde i snak, skabe kontakt og opbygge tillid på tværs af forskellige baggrunde. Samtidig fremhæver mange, hvordan projektets medarbejdere er gode til at skabe en uformel, nærværende og imødekommende stemning.

Yderst er der et mere abstrakt eller indirekte fællesskab, der ikke kun bygger på nære relationer, men på en fælles sag. Også forfattere, der ikke deltager i sociale aktiviteter, kan føle sig som en del af De[Serien], fordi de bidrager til det samme mål: at få unges stemmer ud og blive hørt. Forfatterne bliver derfor ikke kun en del af deres egen bog, men af hele De[Serien]. Det ses i interviewene, hvor mange forfattere også taler om andre bøger i serien, som de har læst og er optaget af.

De forskellige fællesskaber understøtter hinanden, men kan i nogle tilfælde også kompensere for hinanden. Selvom størstedelen af de forfattere, vi har talt med, fortæller om en positiv relation til deres skrivemakker, er der også undtagelser, hvor matchet viser sig ikke at fungere. En forfatter fra De[Anbragte] fortæller fx, at hun får en anstrengt relation til sin skrivemakker og at hun ikke kan overskue at deltage i projektets sociale aktiviteter. Alligevel føler hun sig tydeligt forbundet med projektets formål og er meget optaget af, at bøgerne når længere ud:

“Jeg synes det kunne være vildt fedt at få udbredt budskabet ud i det pædagogiske og ud på skoler. Fx De[Ensomme], den tænker jeg, at alle folkeskolelærere burde læse. For at se hvor slemt det egentlig kan være. Bøgerne gør det mere håndgribeligt, og det skal bare ud i verden” (Forfatter, De[Anbragte])

Det er således en styrke ved De[Serien], at projektet tilbyder flere forskellige fællesskaber, som de unge kan træde ind i alt efter, hvad de kan overskue. Fællesskab opstår ikke kun gennem social deltagelse, men også gennem trygge, nære relationer og et tydeligt fælles formål. En central læring fremadrettet er derfor, at denne bredde bør fastholdes, så unge kan være en del af projektet på forskellige måder og i forskellig grad.

EN TROVÆRDIG PLATFØRM

Selvom mange indsatsere har som ambition at give unge en stemme, så er det ofte svært i praksis. De[Serien] er her særligt lykkedes med at skabe en troværdig platform for de unges stemmer, hvor de oplever at kunne gøre en reel forskel og nå ud til et rigtigt publikum. Dette adskiller De[Serien] fra andre ungeindsatsere, hvis projekter ofte fungerer som en slags øvebane for de unge, men som ikke nødvendigvis når udover det og ud til offentligheden, som De[Serien] gør det med bogudgivelser og foredrag.

Mange af forfatterne beskriver, hvordan deres motivation for at deltage i De[Serien] er at gøre en forskel for andre unge. En forfatter har fx forud for hendes deltagelse i De[Hjemløse] oplevet på egen krop, hvilken forskel bøgerne kan gøre for andre unge:

*"Jeg kunne mærke, at bøgerne gjorde en forskel. Når jeg læste bøgerne, så følte jeg mig ikke lige så alene. Og det vil jeg rigtig gerne gøre for andre. Så jeg tænkte, at hvis jeg tænkte sådan, så vil der også være andre, der tænkte sådan. Så det var en mulighed for at gøre en forskel."
(Forfatter, De[Hjemløse])*

Eftersom oplevelsen af at gøre en forskel er så stærk en drivkraft i projektet, er det helt afgørende, at De[Serien] fremstår som troværdig. Læserrettede aktiviteter såsom oplæsninger på Ungdommens Folkemøde, bogturné og boglanceringer bidrager til dette. Det samme gør det professionelle set-up som fx tilknytning af redaktører og illustratører. På den måde kan man også sige, at De[Serien]s eksterne fokus på at nå flere læsere hænger tæt sammen med forfatterens oplevelse af projektet. Et internt og eksternt fokus er derfor ikke i modstrid med hinanden, men i stedet noget som kan forstærke hinanden.

UNGE SOM REELLE MEDSKABERE

Projektet er samtidig lykkedes med at gøre de unge til reelle medskabere. Det gælder dels i forhold til at inddrage unge i udvikling af aktiviteter i projektet. Medarbejderne på De[Serien] fortæller, at projektet særligt i de seneste år har været præget af en flad og eksperimenterende kultur, hvor aktiviteter og formater – fx bogturné, podcast og dokumentarfilm – er blevet udviklet undervejs i tæt samarbejde med de frivillige. Dette har ifølge medarbejderne bidraget til stolthed og ejerskab hos de frivillige, der deltager i udviklingen, hvilket har været vigtigt for deres engagement i projektet. Medarbejderne siger dog også, at det er en balanceøvelse at give ansvar til frivillige og i mange tilfælde udsatte unge. Denne balancegang beskriver en forfatter fra De[Resterende]:

“Fordi vi er frivillige, så er der altid den her mulighed for at træde væk igen. Så på den måde var det også vigtigt, at projektlederen var med til at holde styr på det (...) men også fordi det er mega nervepirrende som frivillige, når man ikke har noget sådan ... vi har jo fået ansvar, men det er stadig ikke vores ansvar at få det op og køre, det er stadig projektlederens (...) men de var bare mega søde ift. at vi stoler på, at I har styr på det (...) de havde fuld tillid til os. Så det var fedt at gå fra papir til at få det til at ske” (Forfatter, De[Resterende])

Som citatet illustrerer, oplever forfatteren både en motivation og et pres ved at få tildelt ansvar. Både projektlederens tilstedeværelse samt muligheden for altid at kunne trække sig bliver her afgørende greb, der dæmper det pres. Fremadrettet er det derfor fortsat relevant at være opmærksom på, hvordan man kan inddrage unge på en tryk måde.

De unge oplever også medbestemmelse gennem deres mulighed for at vælge, hvordan de vil deltage i projektet. Det kan de blandt andet, fordi projektteamet tager hensyn til deres individuelle behov. Forfatterne fortæller, at de i høj grad føler, at de kan deltage i projektet på egne præmisser: Der er mulighed for at justere deadlines, tage pauser, få ekstra støtte og sparre med medarbejdere, når der er behov. Som en forfatter fra De[Ensomme] forklarer:

“Alting var så tilpasset. Det føltes ikke som om, at man bare røg ind i den samme boks som 100 andre havde været i (...) Der var mulighed for at skubbe deadline, hvis der opstod noget i ens liv. Og der var mulighed for hele tiden at sparre med projektlederne og de andre på projektet. De havde aldrig for travlt til lige at tage en snak med én, hvis man havde behov for det (...) Så man følte sig set, hørt og forstået” (Forfatter, De[Ensomme])

På den måde oplever forfatterne, at de kan træde ind og ud af projektet afhængig af deres livssituation. Det fjerner et præstationspres og understøtter deres motivation for at deltage i projektet. Samtidig signalerer den individuelle tilpasning, at man ser og respekterer de unges behov og selvbestemmelse.

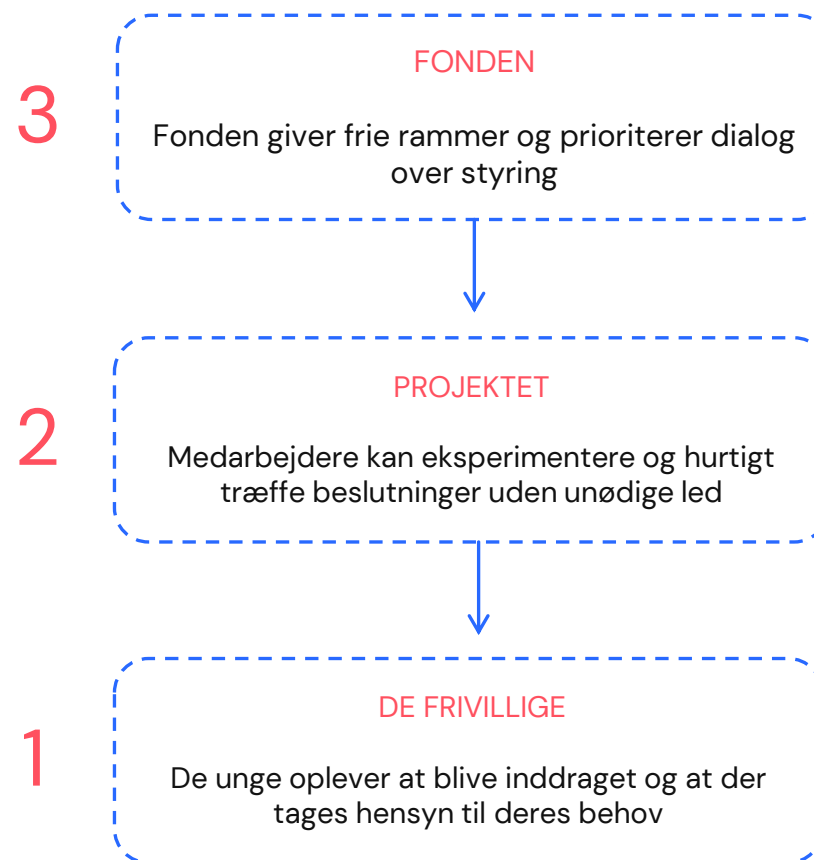
MANØVREDYGTIGHED PÅ FLERE NIVEAUER

Projektet har fået meget frie rammer fra fonden og er lykkedes med at sikre en stor grad af manøvredygtighed, hvilket blev efterspurgt i tidligere evalueringer. Interviewene med medarbejdere peger på, at manøvredygtighed fungerer på tre sammenhængende niveauer: i fondssamarbejdet, i den interne projektorganisering og i relationen til de frivillige.

På det frivillige niveau er det afgørende for medarbejderens relation til de unge, at medarbejderne kan handle på deres ideer og løbende tilpasse rammerne, så de matcher de unges behov. En medarbejder i De[Serien] fortæller, at det ofte kræver noget andet at engagere unge med alternative livsformer:

“Vi var nødt til at tilrettelægge projekter løbende og samarbejde med de frivillige ud fra de behov, som de havde på det pågældende tidspunkt og i og med, at vi skulle lave et projekt over længere tid, så ville frivilligruppen jo også ændre sig over tid, og det betød, at vi ikke vil kunne bruge den samme model hver gang” (Medarbejder, De[Serien])

Dette understøttes på organisatorisk niveau af en tillidsbaseret og flad samarbejdsstruktur mellem medarbejderne i De[Serien]. Teamet har for det meste bestået af to faste medarbejdere og i perioder en tredje projektmedarbejder. En af de faste projektledere beskriver, hvordan denne organisering både skaber arbejdsglæde og gør det muligt at reagere hurtigt i en hverdag med få ressourcer:

*“Helt konkret i arbejdet giver det energi, at der er kort vej fra idé til handling. Og at vi selv kan beslutte, hvor meget energi vi vil bruge på de forskellige ting. Og kunne sadle om, hvis der er noget, der ikke fungerer (...) og internt i teamet er der tillid til, at man kan løse ens egne opgaver. Så man blander sig ikke, man sparrer rigtig meget”
(Projektleder, De[Serien])*

Interviewene peger på, at denne måde at organisere arbejdet på er en vigtig forudsætning for, at De[Serien] kan være fleksibel og gribe muligheder undervejs. Når teamet er lille, er det vigtigt, at medarbejderne kan tage ansvar, arbejde selvstændigt og føre idéer videre uden unødige led. Strukturen bidrager dermed ikke kun til trivsel i teamet, men også til, at projektet kan tilpasse sig og handle hurtigt, når der opstår nye behov eller muligheder.

Den høje grad af manøvredygtighed understøttes endelig på fondsniveau af et tillidsbaseret samarbejde med Lauritzen Fonden. Medarbejderne oplever at kunne træffe og eksekvere på beslutninger i projektet uden at skulle spørge om godkendelse oppefra. De beskriver, at fonden udtrykker klare interesser og opmærksomhedspunkter, men overlader de konkrete beslutninger til dem. Dialogen beskrives som præget af tillid og opbakning frem for detailstyring. Fonden kan f.eks. efterspørge begrundelser for større strategiske valg, men kræver ikke forhåndsgodkendelse af løbende tilpasninger.

Samtidig oplever medarbejderne, at de i høj grad selv kan disponere over budgettet og sammensætte aktiviteter inden for bevillingens overordnede formål. Flexibiliteten fra fonden udgør dermed en strukturel forudsætning for den eksperimenterende og deltagerinddragende praksis, som kendetegner projektet.

FRIHEDENS PRIS

Medarbejderne oplever den fleksible arbejdsform som motiverende. Beslutningsfrihed i hverdagen og samarbejdet med de frivillige giver energi og skaber mening. Det står dog også klart, at fleksibiliteten har nogle omkostninger.

For det første stiller fleksibiliteten høje krav til medarbejderne. De skal kunne handle selvstændigt og navigere i uforudsigelige situationer. Det fungerer, når medarbejderne har stor viden om projektet og føler sig fagligt rustet til at handle og træffe beslutninger. Her er det en fordel, at medarbejderne har et langt og indgående kendskab til De[Serien]. Risikoen er omvendt, at projektet bliver personbåret, og at det kan være krævende for nye medarbejdere at komme ombord på projektet.

For det andet kan den flade arbejdsform medføre en usikkerhed om roller, retning og ansvar både hos medarbejdere og frivillige. En løbende, klar og ærlig forventningsafstemning mellem medarbejdere indbyrdes og mellem medarbejdere og frivillige bliver derfor afgørende. Noget andet, som medarbejderne peger på fungerer godt, er at opsætte nogle overordnede principper og rammer for indsatsen, som man kan eksperimentere indenfor. På den måde bliver manøvredygtighed og frihed ikke til grænseløshed.

5

5

5

5

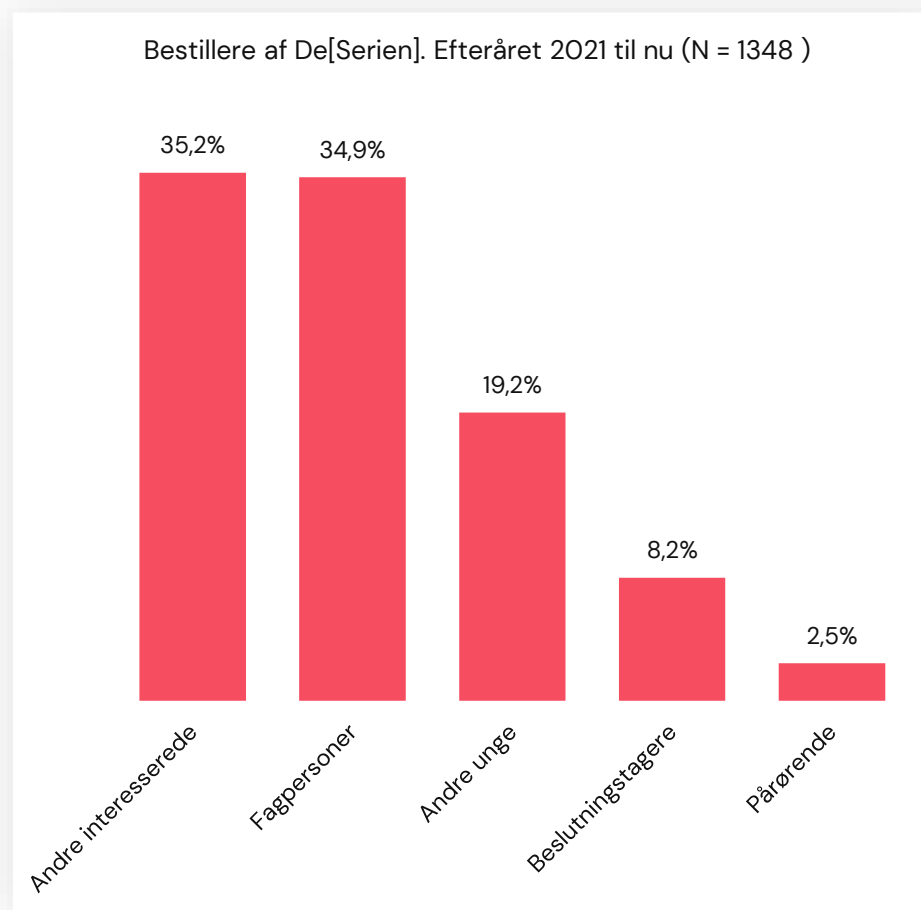
LÆSERNE

HVEM ER LÆSERNE AF DE[SERIEN]?

For at få et billede af, hvem der læser De[Serien], har vi kategoriseret de personer, der siden 2021 har bestilt én eller flere bøger gennem Ungdomsbureauets hjemmeside. Da bøgerne er blevet distribueret før 2021 og kan distribueres på andre måder end gennem webshoppen, giver data os ikke det fulde billede. Men det giver stadig en god indikation på hvilke grupper, som bestiller og anvender bøgerne.

HVEM BESTILLER BØGERNE?

Figuren viser, at De[Serien] når flere forskellige læsergrupper. Samtidig tyder fordelingen på, at De[Serien] har et relativt godt greb om fagpersoner, som udgør lidt over en tredjedel af alle bestillinger. Andre unge står for hver femte bestilling, mens beslutningstagere og pårørende udgør en mindre andel af bestillingerne. Det tyder på, at De[Serien] er mere udbredt i nogle grupper end andre.

Det er samtidig vigtigt at være opmærksom på, at andre interesserede er en bred restkategori, som dækker over mange forskellige typer læsere. Det har i denne evaluering ikke været muligt at lave en mere finmasket analyse af, hvem der gemmer sig i kategorien. Det kan derfor være relevant fremadrettet at undersøge, hvilke mere specifikke grupper der er tale om, og om der er grupper, man i højere grad ønsker at nå ud til.

HVOR KOMMER BESTILLINGERNE FRA?

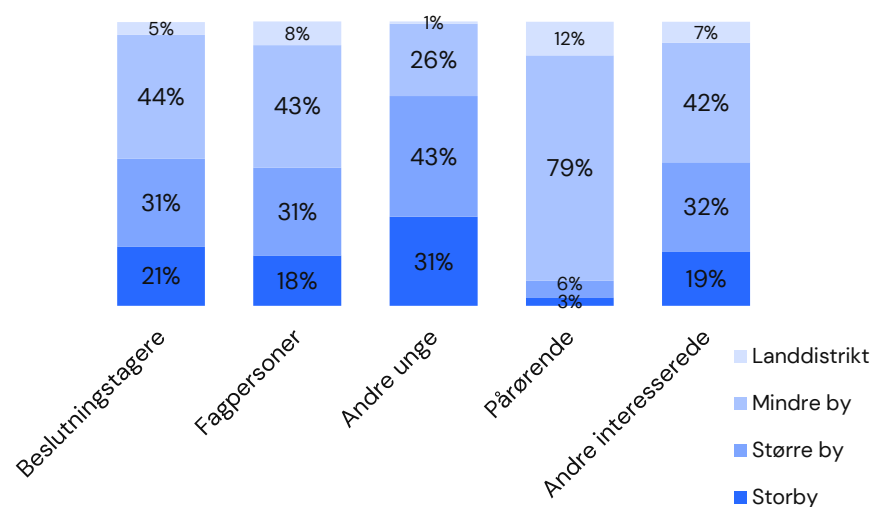
Bestillingerne i de fleste læsegrupper kommer især fra de mindre byer (5.000-49.999) og større byer (50.000-199.000). Undtagelsen er andre unge, som primært bor i større byer og storbyerne (>200.000). At flere unge bor i de større byer er ikke så overraskende og afspejler de generelle bosætningsmønstre på landsplan.

Den nederste figur viser, at de forskellige læsegrupper er spredt ud over hele landet. Sammenlignet med befolkningen er der en lille overrepræsentation af læsere i Region Hovedstaden med undtagelse af pårørende, hvor der er en kraftig underrepræsentation.

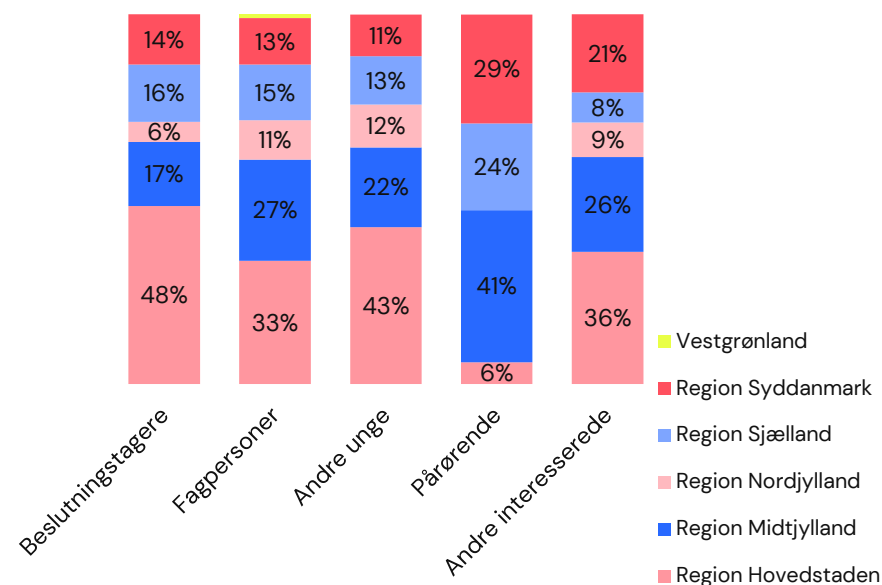
Ikke desto mindre indikerer tallene, at De[Serien] er lykkedes med at nå bredt ud i landet og er relevant for mange forskellige læsere. Bogserien står dermed allerede på en solid og bred læserskare, hvilket danner gode betingelser for at nå endnu flere læsere i fremtiden.

I næste afsnit ser vi nærmere på læsernes vurdering af De[Serien], og hvad de får ud af bøgerne.

Bystørrelser fordelt på læsegrupper. 2021-2026 (N = 1348)

Regioner fordelt på læsegrupper. Efterår 2021-nu (N = 1348)

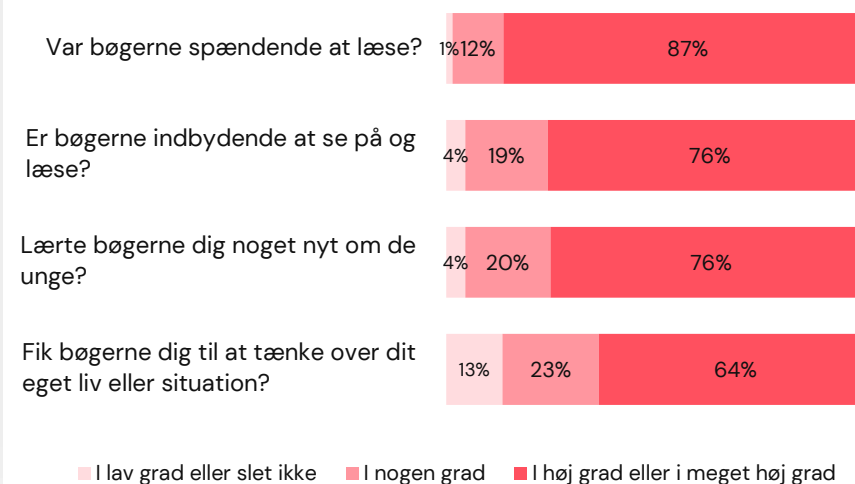
TILFREDSHED PÅ TVÆRS AF LÆSERNE

De 70 bestillere, der har besvaret spørgeskemaet, er generelt tilfredse med bøgerne i De[Serien]. Knap ni ud af ti vurderer, at bøgerne er spændende at læse, og tre ud af fire oplever, at de er indbydende i både form og udtryk. Samtidig vurderer tre ud af fire, at bøgerne har lært dem noget nyt om målgruppen. Det peger på, at bøgerne ikke kun vækker interesse, men også bidrager med ny indsigt.

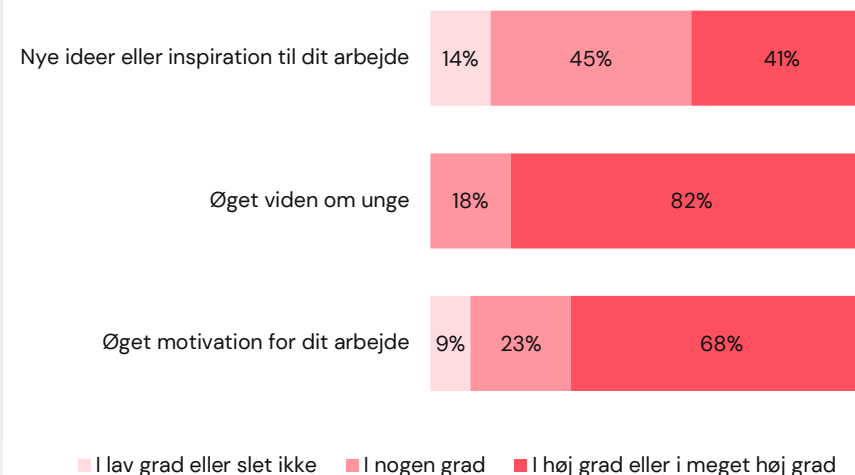
Blandt fagpersoner, der tidligere har bestilt én eller flere bøger, vurderer otte ud af ti, at bøgerne i høj eller meget høj grad styrker deres viden om de unge. Knap syv ud af ti vurderer samtidig, at bøgerne i høj eller meget høj grad har øget deres motivation. Bøgerne ser dermed ikke kun ud til at have en oplysende funktion, men også til at styrke engagementet i arbejdet med målgruppen.

Besvarelsene fra unge læsere peger på, at bøgerne i høj grad opleves som genkendelige og støttende. Ni ud af ti angiver, at de i høj eller meget høj grad kan relatere til de unges historier. Knap seks ud af ti føler sig mindre alene efter at have læst bøgerne, og omkring halvdelen oplever i høj eller meget høj grad, at de forstår sig selv bedre. Det tyder på, at bøgerne ikke kun formidler andres erfaringer, men også kan skabe genkendelse og spejling hos unge læsere.

Alle læsere (N = 70)

Fagpersoner (N = 22)

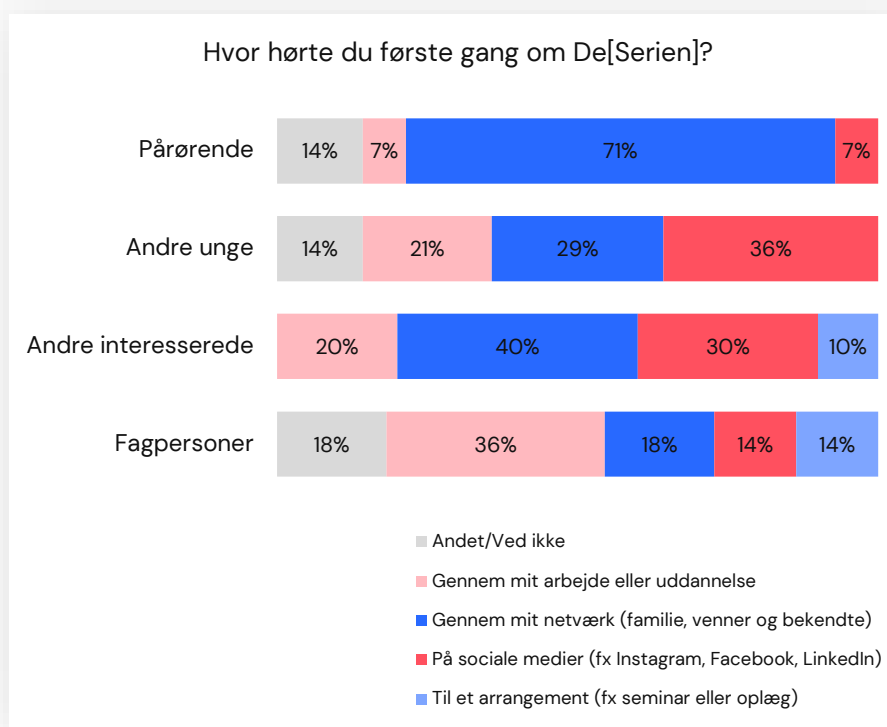
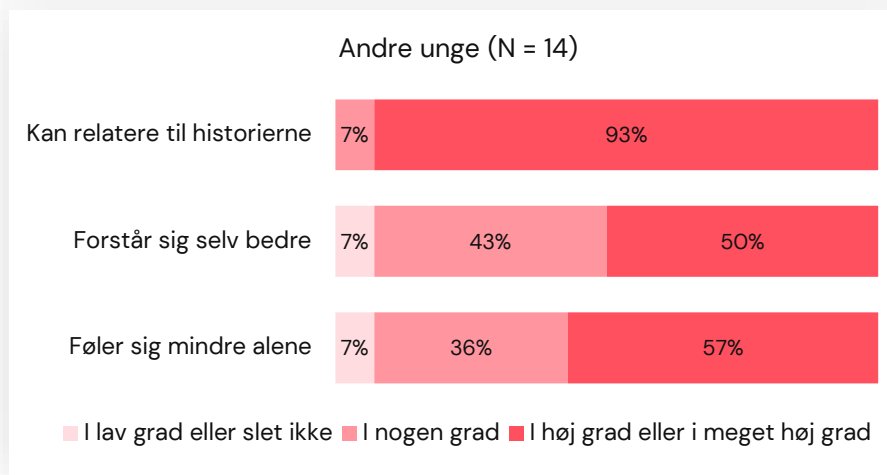
HVORDAN BLIVER LÆSERE OPMÆRKSOMME PÅ DE[SERIEN]?

Vi har også spurgt læserne, hvordan de blev opmærksomme på De[Serien]. Selvom der er relativt få personer i hver læsegruppe, giver besvarelsene en indikation af, at forskellige kanaler spiller forskellige roller for forskellige målgrupper.

Fagpersoner hører især om bøgerne gennem faglige sammenhænge. Halvdelen angiver, at de er blevet opmærksomme på De[Serien] gennem deres arbejde, uddannelse eller et arrangement. For pårørende er det især det sociale netværk, der spiller en rolle. Knap tre ud af fire i denne gruppe har hørt om bogserien gennem familie, venner eller andre i deres netværk.

Unge læsere nås gennem flere forskellige kanaler. Flest bliver opmærksomme på De[Serien] via sociale medier, svarende til lidt over hver tredje ung, men mange nås også gennem netværk og gennem arbejde eller uddannelse. Et lignende mønster gør sig gældende for andre interesserede læsere. Her hører fire ud af ti om De[Serien] gennem netværk, mens knap hver tredje bliver opmærksom på bogserien via sociale medier.

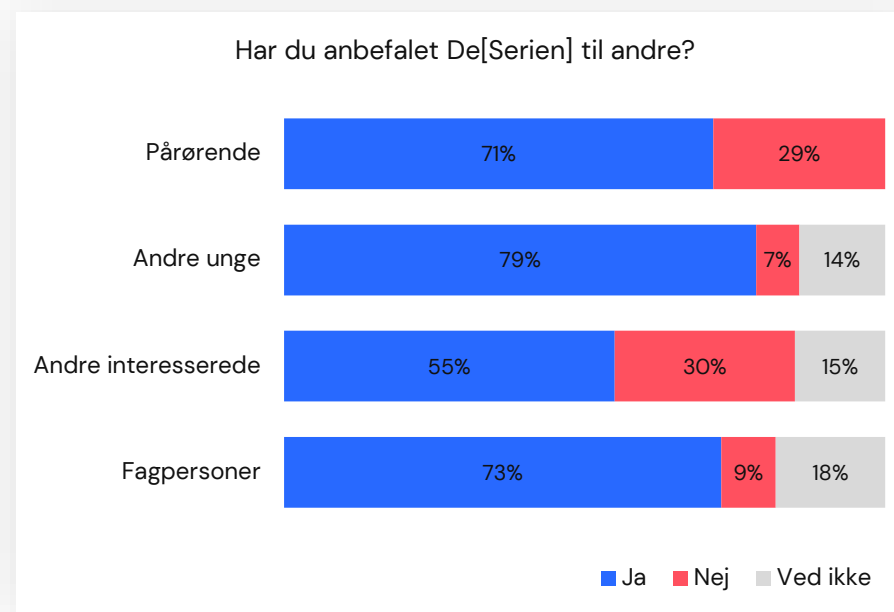
Besvarelsene peger dermed på, at De[Serien] ikke spredes gennem én enkelt hovedkanal, men gennem forskellige sociale og faglige kredsløb. Det kan være en styrke, fordi det gør det muligt at nå forskellige læsergrupper på forskellige måder.

HVEM SPREDER ORDET OM DE[SERIEN]?

Både fagpersoner, unge og pårørende anbefaler i høj grad De[Serien] til andre. Blandt unge svarer knap fire ud af fem, at de har anbefalet bogserien videre. Det samme gælder omkring syv ud af ti fagpersoner og pårørende. Andre interesserede læsere anbefaler i mindre grad bøgerne til andre. Her svarer lidt over halvdelen, at de har anbefalet dem videre.

Det peger på, at flere af de mest centrale læsergrupper ikke kun tager imod bøgerne, men også er med til at sprede dem. Særligt unge, fagpersoner og pårørende ser ud til at fungere som aktive ambassadører. Det kan hænge sammen med, at de enten er personligt, relationelt eller fagligt tættere på de temaer, bøgerne behandler. For andre interesserede læsere er relationen til emnet ofte mindre direkte, og det kan være en del af forklaringen på, at denne gruppe i mindre grad deler bøgerne videre.

HVAD FÅR LÆSERNE UD AF DE[SERIEN]?

ET AUTENTISK OG NUANCERET INDBLIK I DE UNGE

De læsere, vi har talt med, fortæller, at De[Serien] giver dem en anden og mere direkte adgang til de unges erfaringer. I modsætning til traditionelle evalueringer og statistikker oplever læserne, at de unges historier giver et mere autentisk indblik i deres liv med alle de nuancer og tvetydigheder, der følger med. En underviser på læreruddannelsen beskriver det sådan her:

*"Det er fortællinger, der er gjort noget ud af. De har sat sig ned og tænkt over det og formuleret det på en måde, så det afspejler, hvordan de faktisk har det (...) Så det giver en helt anden opfattelse eller fornemmelse af, at man ser de her dilemmaer eller de udfordringer, de står i".
(Fagperson)*

I de unges fortællinger er tingene sjældent sort-hvide. Mange af forfatterne fortæller, at en vigtig motivation for at deltage er at nuancere de forestillinger og stereotyper, der findes på området. Det kan fx være ved at fortælle en positiv historie om at være anbragt, vise at ensomhed kan se ud på mange forskellige måder, eller beskrive hvordan man både kan føle sig som dansker og grønlænder på samme tid. Disse nuancer kommer både til udtryk i de enkelte fortællinger og i udgivelserne, der samler forskellige perspektiver på samme tema.

Af samme grund oplever mange fagpersoner, at bøgerne egner sig godt til undervisning. En lektor på socialrådgiveruddannelsen overvejer fx at bruge De[Anbragte] som del af en grundbog om anbringelser. En gymnasielærer fortæller, hvordan vedkommende bruger uddrag fra De[Grønlandske] i danskundervisningen. Og en fagperson, der arbejder med ensomme unge, bruger fortællinger fra De[Ensomme] i oplæg og workshops:

“De unges historier kan være gode til at illustrere nogle af de tegn, som jeg egentlig også beskriver i mine oplæg omkring ensomhed: ikke at føle sig set og hørt, men også at have en underviser, der ikke forstår, hvad der sker (...) og de bidrager til at vise forskellige typer af ensomhed og forskellige ansigter af ensomhed.” (Fagperson)

En repræsentant fra socialrådgiveruddannelsen fortæller på samme måde, hvordan de unges historier både giver et bedre indblik i de unge og *“de komplekse historier og traumer, der former et liv”*. Men også skaber en dybere forståelse for det sociale arbejdes kompleksitet og danner grundlag for en dialog om, hvem man ønsker at være som professionel socialrådgiver.

GENKENDELIG VIDEN, DER MOTIVERER

Læsere fortæller videre, at når de unge selv er afsendere, så fremstår historierne troværdige og gør større indtryk end mere traditionel viden, hvor de unge reduceres til cases eller interviewpersoner. Det er som *“at se en spillefilm frem for en dokumentar”*, som en fagperson beskriver det. En anden beskriver det således:

“I evaluering og interviews, der står det jo mere råt. Her har de unge selv forholdt sig til hvordan de gerne vil formidle noget. Også måske i forhold til at gøre et budskab eller en pointe tydeligere. Så det er klart, at så kan det virke mere kraftfuldt og vække nogle følelser på en anden måde. Det er nemmere at identificere sig med det og mærke det.” (Fagperson)

Identifikationen med de unge og deres situation medfører for det første, at mange fagpersoner får en fornyet motivation for deres arbejde. Underviseren på læreruddannelsen fortæller, hvordan en oplæsning af forfatteren gør stort indtryk på hans studerende:

“En studerende sagde tak, fordi jeg vil vise dem det her. Og det var bare gået op for hende, hvor vigtigt det var, at vi som lærere så vores elever og hjalp dem. (...) Så det er helt sikkert noget der virker motiverende og giver indblik i nogle af de andre sider af eleverne og lærergerningen” (Fagperson)

Nogle af de unge læsere fortæller ligeledes, at de kan genkende og spejle sig i de unges fortællinger. De[Serien] giver adgang til erfaringer, som ellers sjældent bliver talt åbent om, såsom psykiske udfordringer, frafald fra uddannelse eller at blive mødt af fordomme fra andre. Når andre unge tør være åbne og sætter ord på disse oplevelser, så føler de unge læsere sig mindre alene med deres udfordringer.

DE[SERIEN] SOM SAMTALESTARTER

Flere læsere peger på, at bøgerne kan fungere som samtalestarter og åbne op for relationen til unge. En fagperson, der arbejder med anbragte unge, beskriver fx, hvordan det kan være svært at opbygge tillid og få de unge til at tro på, at man kan og vil hjælpe dem:

“Så er det fantastisk at kunne hive andres historier frem, som de kan spejle sig i. Så det ikke bare er de fagprofessionelles egne erfaringer, der nogle gange klinger lidt hult. Men at man kan binde det op på andre unge, som de kan spejle sig i, for ofte føler de, at de er de eneste i verden, der gennemlever det.” (Fagperson)

Bøgerne bliver her et fælles udgangspunkt for samtaler og kan være med til at opbygge en relation mellem fagpersonen og den unge.

Samme oplevelse finder vi hos pårørende, der beskriver, hvordan bøgerne giver indblik i de unges følelser og oplevelser, som det i hverdagen kan være svært at få adgang til. En mor fortæller fx, at hun har læst De[Resterende] sammen med sin 18-årige datter. Datteren, der har svært ved at passe ind i uddannelsessystemet og sjældent læser bøger, blev straks fanget af bogen og kunne genkende det, der stod. Bogen gjorde stort indtryk på både mor og datter. På samme måde fortæller en plejemor, hvordan hun har brugt De[Anbragte] i dialogen med sin bonusdatter:

“Jeg har brugt bogen om De[Anbragte] til at starte en dialog med min bonusdatter, der er vokset op som anbragt. Det vigtigste for mig er, at bogen hjælper hende med at beskrive hendes følelser og oplevelser, så jeg bedre kan forstå hende og hendes reaktioner.” (Pårørende)

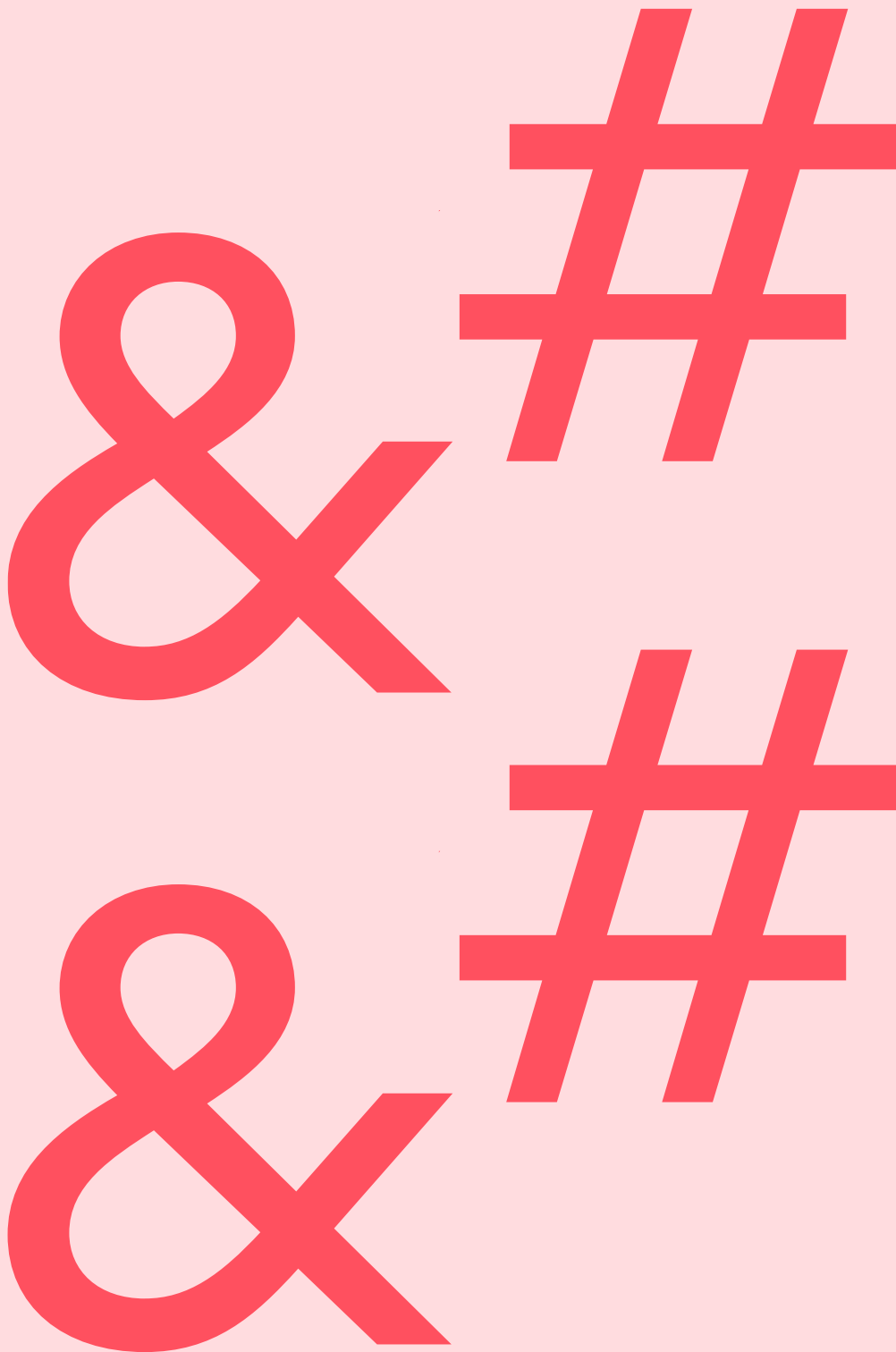
På tværs af citaterne peger læserne på, at bøgerne gør det lettere at tale om svære erfaringer. De giver unge og voksne et fælles udgangspunkt for samtaler og kan dermed skabe større forståelse mellem dem.

DE[SERIEN] SOM BROBYGGER MELLEM DE UNGE OG OMVERDENEN

Ligesom De[Serien] for nogle unge kan fungere som et springbræt til videre engagement i andre projekter og frivillige fællesskaber, ser vi også, at bogserien fungerer som en platform, der bygger bro mellem de unges erfaringer og de institutioner, fagpersoner og fællesskaber, som gerne vil forstå, lære af og arbejde med dem. Det ses i flere henvendelser til De[Serien]. Efter en workshop på socialrådgiveruddannelsen ønsker en gruppe studerende fx kontakt til forfattere fra De[Resterende] som led i et projekt om unge uden uddannelse og beskæftigelse. På samme måde ønsker et terapihus for unge at invitere en forfatter fra De[Ensomme] med i en samtalesalon og skriveworkshop om ensomhed.

Andre henvendelser handler om at invitere unge videre ind i nye sammenhænge, fx et taleskoleforløb i regi af Røst ved Kulturmødet Mors eller et nyt netværk under Ungdommens Folkemøde om diversitet, tilgængelighed og inklusion ved større arrangementer. Også bogturnéen er et eksempel på denne brobygning, hvor de unge tager rundt og holder oplæg på uddannelsesinstitutioner og andre steder, hvor deres historier bliver sat i spil i mødet med nye målgrupper.

Det peger på, at De[Serien] i flere tilfælde bliver til noget større end de enkelte bøger. De unges historier bliver ikke kun læst, men også brugt som afsæt for nye samtaler, samarbejder og aktiviteter. En vigtig læring fremadrettet er derfor, at De[Serien] med fordel kan tænkes og udvikles som en platform og ikke kun som en bogserie. Det kræver, at der fortsat er plads og støtte til aktiviteter, der bringer historierne videre ud, fx bogturné, oplæg, workshops, formidling af relevante henvendelser og frivillige fællesskaber for unge, der har mod på at engagere sig mere. På den måde kan De[Serien] fortsætte sin udvikling som brobygger til omverdenen og som springbræt for unge, der ønsker at engagere sig i samfundet.

Analyse & Tal

Analyse & Tal er et kooperativt analysebureau med kontorer i København og Oslo. Vi tæller dét, der er svært og kombinerer klassiske metoder med nye digitale.

Analyse & Tal har eksisteret siden 2014 og tæller i dag 19 medarbejdere. Vi er sociologer, statistikere, økonomer, politologer, programmører, kommunikatører og designere, og vi arbejder tværfagligt med vores projekter, blandt andet indenfor desinformation, online had og aktivisme, erhvervsanalyser og evalueringer af alt fra sociale indsatser til turismens klimaaftryk.

Analyse & Tals drøm er at skabe et mere demokratisk og lige samfund. Derfor har vi valgt at organisere os som et medarbejderejet kooperativ. Vi er stolte af at investere vores overskud i udviklingen af nye metoder, projekter og i demokratiseringen af vores samfund som helhed.